

A karácsony a legnehezebb

A parkban a padon két anyóka beszélget:

— Hallottad? Az Etelt a múlt hónapban bevitték a „szegényházba”. A gyerekei rá se néztek, a szomszédok vittek néha neki ebédet, amikor ágyban fekvő beteg lett.

— Sohasem tudjuk, mibe keveredik az ember öregségére. Jó ha van egy kis spórolt pénz, ha a gyerek nem néz rá, fogadhat eltartót. Az meg lesi minden gondolatát, más-ként nem kapja meg a betétkönyvet.

Aztán következik az Örzse, a Boris, meg az Ilka, „hogy járt” története. Alkonyodik, ideje hazamenni. A gyerekek ma már hazértek a munkából. Készül a vacsora, a napi főtt étel, lehet teríteni.

Az öregség csupa aggodás, s néha nem alaptalanul. Biztosnak tűnő szép aggkört ígérő életpályák kaphatnak gellert váratlanul.

A töltés lábánál, a háromholdas, szépen gondozott parkban lévő petőfitelepi időskorúak szociális otthonának százhatvan lakója van. Vajon ők hogyan tudnak megbarátkozni a tudattal; ez már a végső állomás?

Tarnaí Lászlóné, az intézmény vezetője szeretettel és féltéssel beszél a védtelen, lélekben kiszolgáltatott emberekről.

— Sokan úgy kerülnek ide, hogy megváltás nekik a meleg étel, a tiszta ágy. Egyrésztük szellemileg teljesen leéptül, azt sem tudja, hol van. Aztán ott a másik véglet, akik értelmesek, műveltek, szerintem nekik a nehezebb. Folyosónként, szobánként úgy csoportosítjuk őket, hogy nagyjából azonos egészségügyi állapotúak, intelligenciájuk kerüljenek össze. Így van csak esélye a kisebb közösségek kialakulásának. Amikor egy lakószobát betegszobává rendezünk át, nagyon nehéz őket megbolygatni. Ha addig nem is szóltak róla, most kiderül, ragaszkodnak egymáshoz. Tudjuk jól, nem ülhetnek itt egész nap tétlenül. A foglalkoztatásuk a kellemesebbnek, könnyebbnek tűnő feladat. Csakhogy őket már nehéz kizökkenteni a saját világukból, elszigeteltségük, magányukból. Három munkatársunk tüsténkedik, hogy mégis találjon olyan időtöltést, ami oldhatja a hétköznapi egyhangúságát. Videón régi filmeket vetítünk, vetélkedőket, kiállításokat szervezünk. Az utóbbiakban az a jó, hogy hosszú ideig lehet rájuk készülni, a verseny lázában még tanul is — ami ebben a korban igen nagy teljesítmény —, s a szebbnél szebb kézimunkák sem maradnak a fiók mélyén, büszkélkedni lehet velük: lám, én még ilyet is tudok.

— Ebből is látszik, sokan vannak, akik szeretnének valami hasznot hajtatni, bizonyítani.

— Alig várják, hogy legyen munkájuk. Van aki a konyhásoknak szalvétát hajtogat, igyekszik a szobáját rendben tartani, a takarítónak minél kevesebb tennivalója maradjon. A gyufagyáriakkal jó a kapcsolatunk, a családi gyufa dobozpalástjának egy részét az otthon lakói készítik. A pénz egyik felét kézhez kapják az öregek, a másik részéből személyre szóló ajándékokat veszünk nekik. Az egyiknek rúzt, a másiknak társasjátékot, vagy ha olyan az érdeklődése, földrajzi atlaszt. A gyufásokat nagyon várják, gyárlátogatásra is elmehetnek velük. Tíz év óta rendszeresen két kommunista műszak bevételeit utalják át nekünk. A költségvetésből jutó összegeket ezekkel, s más üzemek, személyek felajánlásaival egészítjük ki, hogy az alapvető szükségleteken felül apróságokra, figyelmességekre is jusson. Ha a családot nem is pótolhatjuk, legalább igyekszünk otthonos légkört teremteni. Kéthetente jár ide a fodrász, először alig tudtunk valakit rábeszélni, most meg így kérdezzetik egymást: mikor jön már a Klárka?

— Mennyire zárt ez a világ?

— Nincs meghatározott látogatási idő. A lakó bármikor kimehet, csak azt kell neki megmondani, mikorra jön vissza, ne keressük feleslegesen. Sajnos, sokuknak nincs hová menniük. Ha látjuk, hogy valakihez régóta nem jöttek, s tudjuk, élnek a testvérei, gyerekei, levélben tájékozódunk, mi az oka. Az is kiderülhet olykor, hogy nem a hozzátartozó a hibás, úgymond megérdemli az öreg

BARKA FERENC RAJZA

a főztjét. Ennek ellenére kérjük, gondolja meg, legalább küldjön néha virágot, egy kis ajándékot. Az ünnepek, s főként a karácsony a legnehezebb időszak. Együtt díszítjük a fát, s én nagy gondban vagyok, mit is mondhatok nekik a család, a szeretet ünnepén. Pár éve a szép emberi vonásokról, a megbocsátásról beszéltem. Aztán az egyik „vagány” napokra eltűnt. Nála ez rendszeres volt, előfordult, a rendőr hozta vissza. Karácsony előtt épp egy ilyen miatt vontuk meg két hétre a kimenőjét. Amikor megint visszahozták, nem tudtam rá haragudni, hisz az alibit én szolgáltattam: a megbocsátást szó szerint vette, s bűntudat nélkül tért vissza a kóborlásból.

A folyosón többször feltűnt egy néni, kereste a szemüvegét, egyik szoba után a másikba nyitott be, volt ahová többször is. Előtte a doktor-nőt kísérte végig a viziten, kézen fogva mentek. Jó szándékú, szelid asszony, a zaklatását nem veszi senki sértésnek, mit tegyen, ha feledékeny, s szereti ha vele foglalkoznak.

Mária néni 93 éves, közel húsz éve bentlakó. Feltűnően friss, önállóan mozog. Az asztalán egy nagycsomó összehajtogatott szalvéta. A gyufásdoboz-hajtogatásért járó pénzen — úgy mondja — legtöbbször gyümölcsöt vett magának. Az öccsétől egyszer földimogyorót kapott ajándékba, amint megegette, úgy érezte javult az egészsége.

— Az öcsém Pestről lejön néha meglátogatni. Elképzelem, hogy az ünnepekben is így lesz.

Teri néni sokáig élt Pesten a háromgyerekes vasutas bátyja családjánál. Szerették, csak a hely volt szűkös, Jeköltözött a szegedi nővérehez. Ketten valahogy elboldogultak. Az-

tán egyedül maradt, nehéz volt a bevásárlás, főzés, hát ide került.

— A gyerekek olyanok, mintha az anyémek lennének. Levelet írnak, látogatnak. Kocsival jönnek, kivisznek a városba. Hívtak hozzájuk is, de tudom, nem mehetnék, egész nap elfoglaltak, mit csinálnék egyedül a lakásban? Mindig kapok tőlük valamit, erre az állónaptárra is ha ránézek, ők jutnak az eszembe. Van itt egy csomó könyvem, az a baj, pár lap után elfárad a szemem. Amint kiolvasom, elküldöm „haza” a keresztgyerekeimnek.

A 31-es szobáról maguk a lakói mondják, „különös”, mint a fokhagymaszós. Nagyon összetartanak, ha kintmarad egyikük pénztárcája, biztos meglesz másnap is.

— Ahányan vagyunk, annyifélék. Meg kell tanulni így élni. Csak az a baj, betegek vagyunk. Beszélgetünk, tévét nézünk, rádiózunk, kézimunkázunk, még a vetélkedőre is beneveztünk.

Elbeszélésükből egyéni sorsok, tragédiák villannak elő.

— A gázrobbanás után úgy jöttem ide, mint ez az egyszál ujjam.

— Rokkantsnyugdíjas, cukorbeteg vagyok. Saját akaratomból jöttem be. Egyedül voltam. A lányom a férjével az ország túlsó szélén. A fiam külföldre ment, azóta hazajött, hívott, van hely a számomra. Dolgoznak, tanulnak, ott a második, harmadik műszak, tudom, terhükre lennének. Jobb nekem itt.

— Az a baj, messze a rokonok, drága a benzin, meg aztán a fiatalok nagyon elfoglaltak.

— A karácsonyt nem merem előre tervezni. Lehet, hogy kimehetek, de addig le is betegedhetek. Jobb, ha nem élem bele magam. Megtesznek itt mindent értünk, de az otthon semmi sem pótolhatja.

Benyit a szemüvegét keresgélő néni:

— Szólunk, hogy itt hagyta, nem gondoltuk, hogy azóta mindentelét az kutatja, miért nem jött ide hamarabb?

— Hála istennek, megvan a szemüveg. Olyan jól láttam vele.

A doktor-nő, aki épp most jött be a szobába, elveszi tőle, a csapnál megmossa, megtörli. Bizony maszatolt volt.

— Köszönöm a jóságát!

TÓTH SZELES ISTVÁN

SIMAI MIHÁLY

Advent

*mint angyalszárny
szítal az alkonyatban
a hó a szent hó
Karácsony hava*

*— s mellékállásban
hőhérruhát foldoz
Heródes udvarában Mária*

*József az ács
iszik mint a gödény
Betlehem tornyos lakótelepén
ezer tálentunért
ha kap lakást
— és nem számítják be a megígért
föltámadást*

*lángperzsés angyalszárny
az alkonyat
égeti lelkünk
Karácsony hava*

*— sűrűsödnek a fájások
de nem lel
albérletet áldott terhével
Mária*

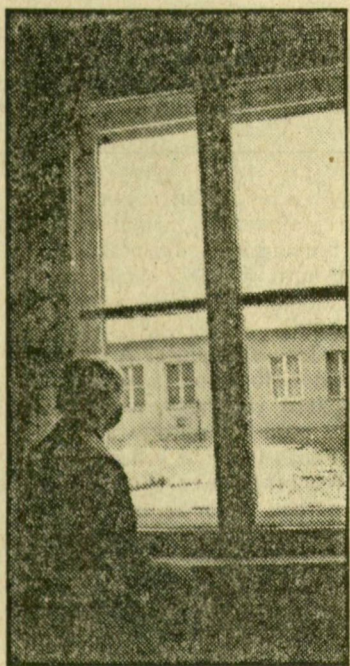
TÓTH BÁLINT

Békehozó születik

*Nézd a karácsonyi éjjel csillagait:
az Ikerpárt, Kecskedát, a Kuttyákat,
az Égi Vadászt s a Bikát!*

*Július napperzselt kormos egén
sohse gyúlt ki ennyi ragyogva:
nézd az Oroszlán is felszökken Keleten!
Honnán é sűrű csapat, ez a káprázat,
ez az éjfeli égi tolongás?
Bárka az ég s népét gyűjti nagy útra Noé?
Más csillagrendszer Ararátján vélvén csak menedéknek?*

*Félve, a vén Földet tűzőzön égeti föl...
Tán nem. S megszólal ottfenn az égi Oroszlán
s emberi hangon mind az ég állatserege,
s indulnak — bizzunk — beragyogni ama jászolt,
hol ma a Fényből a Fény, a Békehozó születik.*

SCHMIDT ANDREA
Öregeink

